

Dansk udgave

Meddelelser og oplysninger

Informationsnummer

Indhold

Side

I Meddelelser

.....

II Forberedende retsakter

Det økonomiske og sociale Udvalg

Forsamling af juni 1989

89/C 201/01

Udtalelse om

- forslaget til Rådets forordning (EØF) om en fælles fremgangsmåde for fastsættelse af toleranceværdier for restkoncentrationer af veterinærmedicinske præparater,
- forslaget til Rådets direktiv om ændring af direktiv 81/851/EØF om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om veterinærmedicinske præparater, og
- forslaget til Rådets direktiv om udvidelse af anvendeslesområdet for direktiv 81/851/EØF om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om veterinærmedicinske præparater og om fastsættelse af yderligere bestemmelser for immunologiske veterinærmedicinske præparater

1

89/C 201/02

Udtalelse om forslaget til Rådets direktiv om ændring af direktiv 80/390/EØF for så vidt angår gensidig anerkendelse af prospekter

5

89/C 201/03

Udtalelse om forslaget til Rådets direktiv om supplerings af det fælles merværdi-afgiftssystem og om ændring af artikel 32 og 28 i direktiv 77/388/EØF — Særordning vedrørende brugte genstande, kunstgenstande, antikviteter og samlerobjekter

6

89/C 201/04

Udtalelse om den økonomiske situation medio 1989.

8

89/C 201/05

Udtalelse om udviklingen i den sociale situation i Fællesskabet i 1988

17

II

(Forberedende retsakter)

DET ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

Udtalelse om:

- forslaget til Rådets forordning (EØF) om en fælles fremgangsmåde for fastsættelse af toleranceværdier for restkoncentrationer af veterinærmedicinske præparater,
- forslaget til Rådets direktiv om ændring af direktiv 81/851/EØF om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om veterinærmedicinske præparater, og
- forslaget til Rådets direktiv om udvidelse af anvendelsesområdet for direktiv 81/851/EØF om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om veterinærmedicinske præparater og om fastsættelse af yderligere bestemmelser for immunologiske veterinærmedicinske præparater ⁽¹⁾

(89/C 201/01)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 23. januar 1989 under henvisning til EØF-traktatens artikel 43 og 100A at anmode om det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om de ovennævnte emner.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for miljø-, sundheds- og forbrugerspørgsmål, som udpegede Roger Ramaekers til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 6. juni 1989.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 267. plenarforsamling, den 21. juni 1989, enstemmigt følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Kommissionens tre forslag skal ses i sammenhæng med realiseringen af det indre marked og vedrører forskellige mål i forbindelse med den frie bevægelighed og beskyttelsen af menneskers og dyrs sundhed.

1.2. Siden Det Europæiske Fællesskab er begyndt at lovgive om veterinærmedicin, har det til stadighed beskæftiget sig med sundhedsspørgsmål, uden at det af den grund har negligeret industriens udviklingskrav eller handelen med medicin inden for EF.

1.3. I denne forbindelse henvises der til de to første betragtninger i direktiv 81/851/EØF ⁽²⁾, hvor det understreges, at »alle bestemmelser angående fremstilling

og distribution af veterinærmedicinske præparater skal have som hovedformål at beskytte den offentlige sundhed«, men »dette mål bør dog nås med midler, som ikke kan hæmme udviklingen af industrien og handelen med lægemidler inden for Fællesskabet«.

1.4. Det er særlig vanskeligt at finde balancen mellem disse forskellige aspekter på et område, hvor misbrug har skabt øget bekymring i befolkningen, hvilket rejser krav om strengere kontrol med markedsføringen, distributionen og anvendelsen af veterinærmedicinske præparater.

1.5. Gensidig anerkendelse

1.5.1. Det forenkledede system for gensidig anerkendelse af nationale godkendelser risikerer ikke at være mere værd end det svageste led i kæden.

⁽¹⁾ EFT nr. C 61 af 10. 3. 1989, s. 3.

⁽²⁾ EFT nr. L 317 af 6. 11. 1981.

1.5.2. Systemet kan kun accepteres, hvis vurderings- og beslutningsmekanismerne hos medlemsstaternes kompetente myndigheder harmoniseres på grundlag af videnskabelige kriterier af et tilstrækkeligt højt niveau til at garantere en sikker og effektiv anvendelse af de pågældende produkter.

1.6. *Harmonisering og opstramning: eneste farbare vej*

1.6.1. Den nugældende lovgivning skal styrkes ved hjælp af en opstramning og yderligere harmonisering.

1.6.2. Kommissionen har derfor bestræbt sig på at foreslå:

- hensigtsmæssige krav til markedsføringen,
- foranstaltninger til fortsat forbedring af tilsynet med lægemidler,
- en systematisk orientering af brugerne og fagfolk.

1.7. *Fremtidsudsigter*

1.7.1. ØSU mener, at Kommissionen ligeledes bør overveje andre direktiver om:

- oprettelse af en databank indeholdende samtlige veterinærmedicinske præparater, der er tilladt på EF-markedet,
- et mere systematisk samråd med brugerne, forbrugere og producenterne vedrørende sikker anvendelse af de pågældende produkter,
- fremme af avls- og salgsformer, som giver kvaliteten forrang med det dobbelte formål at sikre forbrugernes sundhed og at bevare kvaliteten i produktionsbesætningen.

Det er på baggrund af disse kvalitative målsætninger, at der kan indføres et krav om, at der føres sanitære optegnelser over besætningen.

1.7.2. Undersøgelser og forskning skal ligeledes systematiseres for at gøre det muligt at vurdere de miljømæssige konsekvenser af bortskaffelsen af visse former for animalsk affald. Dette skal ske under hensyntagen til EF-lovgivningen om vurderingen af de miljømæssige virkninger. ØSU henviser til sine udtalelser herom.

2. Forslag til Rådets forordning (EØF) om en fælles fremgangsmåde for fastsættelse af toleranceværdier for restkoncentrationer af veterinærmedicinske præparater

2.1. *Generelle betragtninger*

2.1.1. ØSU godkender Kommissionens forordningsforslag, som har til formål inden 1. januar 1997 at

opstille en positivliste over toleranceværdier for restkoncentrationer af veterinærmedicinske præparater i hele Fællesskabet.

Dette vil fremme en mere dybtgående harmonisering af medlemsstaternes lovgivninger om veterinærmedicinske præparater, navnlig hvad angår fremstilling, vurdering og dermed godkendelse og klassifikation heraf.

2.1.2. ØSU konstaterer, at Udvalget for Veterinærmedicinske Præparater kommer til at spille en vigtig rolle og understreger, at en afgørelse fra dette udvalg kan få stor betydning for forbrugernes sundhed.

Det er derfor vigtigt, at dette udvalg kan arbejde fuldstændig uafhængigt.

2.2. *Særlige betragtninger*

2.2.1. ØSU mener, at det ville være nyttigt i definitionerne klart at skelne mellem » virksomme bestanddele » af veterinærmedicinske præparater og de veterinærmedicinske præparater, dvs. selve produkterne for at undgå enhver mulighed for sammenblanding af de to begreber.

2.2.2. ØSU ønsker, at EF's normer skal være i overensstemmelse med de normer, der er tilladt på verdensplan og anbefalet af Verdenssundhedsorganisationen (WHO) og De forenede Nationers Levnedsmiddel- og Landbrugsorganisation (FAO). Det ønsker også, at disse normer for at undgå konkurrencefordrejning skal udarbejdes under hensyntagen til aftaler indgået inden for rammerne af Den almindelige overenskomst om Told og Udenrigshandel (GATT).

2.2.3. Af hensyn til de sundhedsmæssige krav bør den tolerance, der fastsættes pr. virksomme bestanddel, være så lav, som det er nødvendigt for at sikre, at der ikke er nogen risici for forbrugernes sundhed.

I EF er skikkene og spisevanerne så forskelligartede, at det kan være af tvivlsom interesse at skelne mellem levnedsmiddeltyper.

ØSU er af den opfattelse, at der med henblik på fastsættelse af tolerancetærskler, som effektivt beskytter forbrugernes helbred, skal tages lige så stort hensyn til de sundhedsmæssige kriterier og forbrugernes interesser som til levnedsmiddelindustriens teknologiske interesser.

2.2.4. ØSU er af den opfattelse, at de tolerancer, der fastsættes foreløbigt for en varighed af 3 år, kun undtagelsesvis skal kunne fornyes for 3 år.

2.2.5. ØSU godkender princippet gående ud på at udvide forbuddet mod at udlevere et veterinærmedicinsk præparat, der indeholder en virksom bestanddel, som er nævnt i bilag 4, til at dække alle levnedsmiddelproducerende dyr, herunder også dem, der er bestemt til eksport.

2.2.6. ØSU mener, at proceduren til godkendelse af tolerancer og anvendelsen af proceduren om avanceret teknologi (direktiv 87/22/EØF) bør finde sted samtidig lige som de nationale myndigheders godkendelse af formlerne.

2.2.7. ØSU foreslår, at Kommissionen hører forbrugerorganisationerne i spørgsmål, der kan påvirke menneskers sundhed.

3. Forslag til Rådets direktiv om ændring af direktiv 81/851/EØF om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om veterinærmedicinske præparater

3.1. Generelle betragtninger

3.1.1. ØSU konstaterer, at forslagene til ændring af direktiv 81/851/EØF udgør en forbedring af den nuværende ordning og muliggør en bedre beskyttelse af menneskers og dyrs sundhed ved hjælp af:

- obligatoriske registre, og
- forudgående tilladelser til de pågældende personer.

Men da der i medlemsstaterne stadig er uhyre store forskelle vedrørende:

- besiddelse,
- distribution,
- omkostninger,
- klassificering af veterinærmedicinske præparater, uanset om de kræver dyrlægeordination,
- anbefalet anvendelse, og
- kontrol,

bringes den sikkerhed, forbrugerne ønsker, i fare, og konkurrencefordrejningen risikerer at fortsætte i det uendelige.

3.1.2. Endvidere bør der være en mere tydelig sontring mellem anvendelsen af veterinærmedicinske præparater til terapeutiske formål og til andre såkaldte præventive formål eller produktionsmæssige formål. Men de bør alle af hensyn til forbrugernes sundhed vurderes ud fra de samme kriterier.

3.1.3. Man kunne med rimelighed forvente en vis parallelisme mellem lovforslagene vedrørende humanmedicin og veterinærmedicin på grund af deres virkning på forbrugernes sundhed.

ØSU mener således, at det vil være til gavn for den offentlige sundhed med en større konvergens mellem ordningerne for henholdsvis humanmedicin og veterinærmedicin.

3.2. Særlige betragtninger

3.2.1. Skal de sundhedspolitiske mål nås, hvilket ville være overordentlig ønskeligt på dette område, mener ØSU, at det er absolut nødvendigt, at de personer, som får tilladelse af medlemsstaten eller af EF til at udlevere præparater, som kan anvendes enten som veterinærmedicin eller inden for veterinærmedicinen, skal være så kompetente som muligt.

3.2.2. ØSU lægger vægt på, at Kommissionen allerede nu opstiller en liste over veterinærmedicinske præparater, som er til rådighed for brugerne på det europæiske marked. En sådan europæisk fortegnelse ville gøre det muligt at synliggøre de eksisterende forskelle i klassifikationen af de receptpligtige veterinærmedicinske præparater og at fremsætte forslag om harmonisering. Desuden mener ØSU, at alle veterinærmedicinske præparater bør vurderes med det formål at fastslå det nødvendige kontrolniveau ved hjælp af et modulsystem, der angiver hvilken grad af faglig overvågning, der er påkrævet i forbindelse med anvendelsen af hvert enkelt produkt.

3.2.3. ØSU tager til efterretning, at de foranstaltninger, der er foreslået i det ændrede direktiv 81/851/EØF, kun udgør et første skridt i kampen mod det store marked for veterinærmedicin samt misbruget heraf. Disse foranstaltninger skal kun være foreløbige. Kommissionen bør opstille en tidsplan over de bestemmelser, der skal iværksættes, for at komme igennem samtlige veterinærmedicinske præparaters anvendelsesområde med det formål at nå frem til en harmonisering af lovgivningerne. Dette gøres lettere, i og med at der ikke finder godtgørelser sted.

3.3. Særlige bemærkninger

3.3.1. Udtryk som:

- »i ernæringsmæssigt øjemed«,
- »et lille antal dyr«,
- »levnedsmiddelproducerende dyr«,
- »om nødvendigt og især«,
- »eventuelle«, og
- »forskriftsmæssig«,

bør præciseres for at undgå enhver tvetydighed i fortolkningen.

3.3.2. Artikel 4

Hvis medlemsstaterne tillader, at den dyrlæge inden for de i denne artikel fastsatte grænser uddeler præparater fremstillet efter recept, må disse præparater kun godkendes, hvis

- de ikke anvendes systematisk i stedet for et tilladt lignende produkt, og
- de registreres meget nøjagtigt.

4. Forslag til Rådets direktiv om udvidelse af anvendelsesområdet for direktiv 81/851/EØF om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om veterinærmedicinske præparater og om fastsættelse af yderligere bestemmelser for immunologiske veterinærmedicinske præparater

4.1. *Generelle betragtninger*

Efter ØSU's opfattelse, skal målsætningen om harmonisering af kriterierne til vurdering af sikkerheden og af immunologiske produkters effektivitet prioriteres højest.

4.2. *Særlige betragtninger*

Artikel 2, stk. 1

De kvantitative kendetegn for visse levende vacciner angives normalt i antal levende organismer pr. dosis. Der bør tages hensyn hertil.

Artikel 5

Hvis ikke bilaget til direktiv 81/852/EØF om biologiske produkter er tilstrækkeligt detaljeret, vil det ikke kunne fremme harmoniseringen (dvs. at der kan opstå fortolkningsforskelle fra medlemsstat til medlemsstat på grund af for generelle krav).

Det bør i direktivet anerkendes, at de resuméer af præparatets egenskaber, der er nødvendige for at få indregistreret biologiske produkter og andre lægemidler, er forskellige.

Bryssel, den 21. juni 1989.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om forslaget til Rådets direktiv om ændring af direktiv 80/390/EØF for så vidt angår gensidig anerkendelse af prospekter⁽¹⁾

(89/C 201/02)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 12. april 1989 under henvisning til EØF-traktatens artikel 54 at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for økonomiske, finansielle og monetære spørgsmål, som udpegede Jean Pardon til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 13. juni 1989.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 267. plenarforsamling, den 21. juni 1989, enstemmigt følgende udtalelse.

1. Rådet vedtog den 17. april 1989 et direktiv om »samordning af kravene ved udarbejdelse af, kontrol med og udstedelse af det prospekt, der skal offentliggøres, når et værdipapir udbydes til offentligheden« (89/298/EØF)⁽²⁾.

Når udbydelsen til tegning gælder værdipapirer, der skal optages til officiel notering på en fondsbørs, skal oplysningerne opfylde de krav, der fremgår af direktiv 80/390/EØF⁽³⁾, som ændret ved direktiv 87/345/EØF⁽⁴⁾.

I medfør af det foreliggende forslag kan prospektet (89/298/EØF), hvis oplysninger skal stemme overens med de i direktiv 80/390/EØF, som ændret ved direktiv 87/345/EØF, krævede oplysninger anvendes med henblik på optagelse til officiel notering i en hvilken som helst medlemsstat, forudsat at prospektet er blevet godkendt inden for de tre forudgående måneder af den kompetente myndighed.

⁽¹⁾ EFT nr. C 101 af 22. 4. 1989.

⁽²⁾ EFT nr. L 124 af 5. 5. 1989, s. 8.

⁽³⁾ EFT nr. L 100 af 17. 4. 1980, s. 1.

⁽⁴⁾ EFT nr. L 185 af 4. 7. 1987, s. 81.

2. Der er således tale om en udvidelse af ordningen med gensidig anerkendelse af børsprospekter, hvis anvendelse ØSU godkendte i sin udtalelse af 14. april 1987⁽⁵⁾ om forslaget til det senere direktiv 87/345/EØF om ændring af direktiv 80/390/EØF.

3. ØSU godkender det forslag til direktiv, det har fået forelagt.

Udvidelsen af virksomhedernes økonomiske aktionsradius til at omfatte hele EF's område medfører en parallel udvidelse af deres finansieringsbehov og af de kapitalmarkeder, de har brug for for at opfylde disse behov.

Umiddelbart inden liberaliseringen af kapitalbevægelserne pr. 1. juli 1990 og fristen den 1. januar 1993 for gennemførelsen af det store enhedsmarked er det vigtigt, at Rådet vedtager en foranstaltning, der, som det foreliggende forslag, bringer gennemførelsen af det indre marked nærmere.

⁽⁵⁾ EFT nr. C 150 af 9. 6. 1987, s. 18.

Bryssel, den 21. juni 1989.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om forslaget til Rådets direktiv om supplerung af det fælles merværdiafgiftssystem og om ændring af artikel 32 og 28 i direktiv 77/388/EØF — Særordning vedrørende brugte genstande, kunstgenstande, antikviteter og samlerobjekter

(89/C 201/03)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 23. januar 1989 under henvisning til EØF-traktatens artikel 99 at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for økonomiske, finansielle og monetære spørgsmål, som udpegede Luigi Della Croce til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 13. juni 1989.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 267. plenarforsamling, den 21. juni 1989, uden stemmer imod og med 2 stemmer hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Forslaget vedrørende moms finder anvendelse på brugte genstande, kunstgenstande, antikviteter og samlerobjekter som omhandlet i artikel 32 og nærmere defineret i bilag K i 6. momsdirektiv.

1.2. Formålet er at etablere en fælles momsordning, som opfylder kravet om neutralitet i det fælles system samt princippet om undgåelse af dobbeltbeskatning. Domstolen har således i flere domme slået fast, at brugte genstande, som i forvejen er pålagt moms, ikke på ny kan pålægges moms i forbindelse med videresalg.

1.3. Forslagets retsgrundlag er 6. momsdirektivs artikel 32, som ændres med det nye forslag.

1.4. I henhold til denne artikel skulle Rådet inden den 31. december 1977 have vedtaget en EF-afgiftsordning for nævnte genstande. Med henblik herpå forelagde Kommissionen da også et forslag den 11. januar 1978, som blev ændret den 14. maj 1979. Den måtte imidlertid trække forslaget tilbage, eftersom det blev betragtet som uhensigtsmæssigt. Det økonomiske og sociale Udvalg udtalte sig om dette forslag i en udtalelse afgivet den 1. juni 1978 (ordfører Pereyemaure-Debord-Broca).

Det forslag, som nu er fremlagt, er væsensforskelligt fra det oprindelige.

1.5. Forløbet ovenfor illustrerer, hvor ømfindtligt og sammensat problemet er, og fortæller ligeledes om de store forskelle, der præger ordningerne i de forskellige medlemsstater.

1.6. På dette sted skal der også mindes om, at medens der er opnået påskønnelsesværdige resultater med indførelsen af en momsordning i samtlige medlemsstater, går det langsomt med gennemførelsen af Kommissio-

nens specifikke forslag, hvoraf mange gennem lang tid har ligget på Rådets bord. Hertil kommer, at der verserer en række momssager ved EF-Domstolen.

2. Generelle bemærkninger

2.1. En EF-særordning vedrørende moms på brugte genstande, kunstgenstande, antikviteter og samlerobjekter forekommer hensigtsmæssig. Det er absolut rimeligt at efterkomme kravet i 6. momsdirektivs artikel 32 om at indføre en fælles ordning, som er i overensstemmelse med EF-Domstolens kendelser og med bestræbelserne på at realisere det indre marked.

2.2. For så vidt kan formålet med Kommissionens forslag accepteres.

2.3. Der er imidlertid tale om en meget sammensat problematik, og introduktionen af en fælles ordning vanskeliggøres af, at udgangssituationerne i medlemsstaterne er meget forskellige.

2.4. ØSU ser positivt på princippet bag forslaget, men er noget skeptisk med hensyn til forslagets bestemmelser og tekniske aspekter.

2.5. Kommissionens forslag løser ikke til fulde det af EF-Domstolen påpegede problem omkring dobbeltbeskatning. Princippet om, at intet gode kan pålægges moms to gange, må derfor føres fuldt igennem i praksis.

2.6. Kommissionen har gjort anvendelsesområdet for særordningen meget bredt, og der er derfor nok behov for en vis specificering.

En korrigerung af anvendelsesområdet skal ikke nødvendigvis indebære en indsnævring, men bør bestå i, at særordningen kun finder anvendelse på goder, som for første gang går ind i handelskredsløbet, og som enten i forvejen er pålagt moms, eller som er fritaget for moms på grund af deres art, eller fordi omsætningen refererer til en periode, hvor der endnu ikke var indført moms.

2.7. Anvendelsen af forhandlernes fortjeneste på videresalgstidsunktet som beskatningsgrundlag kan set under visse synsvinkler betragtes som en enkel løsning, men set under andre synsvinkler vil en afgift beregnet på dette grundlag afvige fra moms i traditionel forstand. Den foreslåede særordning indebærer, at afgiften lægges på den erhvervsdrivendes fortjeneste (som defineret af Kommissionen, dvs. forskellen mellem godets pris ekskl. afgift på videresalgstidspunktet og de faktiske omkostninger ved godets erhvervelse) og ikke på godets værdi i egentlig forstand.

2.8. Den omstændighed, at afgiften ændrer karakter, fremgår tydeligere i det tilfælde, hvor forslaget udtrykkeligt åbner mulighed for, at den erhvervsdrivende som afgiftsgrundlag kan benytte den samlede fortjeneste for en given afgiftsperiode. I dette tilfælde kappes referencen til værdien af det enkelte solgte gode fuldstændigt over, og den endelige forbruger har overhovedet ingen mulighed for at finde noget referencegrundlag for den afgift, han skal udrede.

3. Særlige bemærkninger

3.1. Særordningen omfatter hverken ædelmetaller eller ædelstene, hvilket man finder helt rigtigt. Det kan samtidig godkendes, at smykker medtages i anvendelsesområdet.

Imidlertid finder man, at Kommissionen anlægger en noget arbitrær sontring, når den i særordningen inkluderer leveringer af ædelmetaller eller ædelstene, forudsat værdien af de anvendte materialer ikke overstiger 50 % af de nævnte genstandes salgspris. Vanskeligheden ved at foretage en fuldt objektiv vurdering heraf vil formentlig i mange tilfælde afføde indsigelser og skattevig. Måske havde det været mere hensigtsmæssigt, hvis man i særordningen ikke havde medtaget genstande, som indeholder bestanddele, der lader sig videreforarbejde.

3.2. Kravet om, at der skal føres separate regnskaber for de to kategorier af aktiviteter, bør præciseres meget detaljeret, herunder gennem klare normer fastsat af medlemsstaterne.

3.3. Afgiftsgrundlaget, der defineres som forskellen mellem salgspris og købspris, er nok korrekt for mange normale aktiviteter, men kan ikke være rigtigt i forbindelse med genstande, erhvervet længe før videresalgstidspunktet, hvori der er bundet en betydelig kapital, og hvis nominelle værdi er blevet ændret af inflationen.

3.4. Den mulighed, som medlemsstaterne indrømmes med hensyn til at lægge den samlede fortjeneste registreret i en given periode til grund, er med til at fordreje afgiftens karakter, jf. de generelle bemærkninger ovenfor.

3.5. Den omstændighed, at genstande, som udføres til tredjelande, er pålagt afgift, medens goder indført fra tredjelande omvendt er fritaget for afgift, kan skabe visse problemer og fremme svig, f.eks. i forbindelse med genstande af høj værdi.

3.6. Valgmulighed D i artikel 1 kan efter omstændighederne indebære, at den endelige forbruger stilles ringere.

3.7. Såfremt det besluttet at lægge destinationsprincippet til grund for opkrævning af moms på goder, som handles på tværs af EF's indre grænser, må bestemmelserne i artikel 28 tages op til fornyet revision.

3.8. Bilag H kræver en grundig gennemgang, som det vil være vanskelig at foretage, og som vel må siges at ligge uden for rammerne af denne udtalelse. Det er således nødvendigt, at der efter høring af sagkyndige og af de berørte kredse udarbejdes et nyt, mere omfattende og mere præcist bilag. Specielt er der behov for en definition af på den ene side originale skulpturarbejder og på den anden side skulpturarbejder af håndværksmæssig art.

Bryssel, den 21. juni 1989.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om den økonomiske situation medio 1989

(89/C 201/04)

Det økonomiske og sociale Udvalg besluttede den 25. oktober 1988 i henhold til forretningsordenens artikel 20, stk. 4, at fremsætte udtalelse om Den økonomiske situation i Fællesskabet medio 1989.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for økonomiske, finansielle og monetære spørgsmål, som udpegede Michael Geuenich til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 13. juni 1989.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 267. plenarforsamling, den 12. juni 1989, med 76 stemmer for, 44 imod og 9 hverken for eller imod, følgende udtalelse (afstemning navneangivelse).

Indledende bemærkninger

I denne initiativudtalelse vil der ud af sættet af mulige økonomisk-politiske virkemidler blive peget på nogle prioriterede foranstaltninger, som efter ØSU's mening vil være egnede til at bidrage til en mere afbalanceret økonomisk udvikling, som er passet ind i bestræbelserne hen imod realiseringen af det indre marked. Her ligger der specielt for medlemsstaterne en opgave bestående i at sikre virkeliggørelsen af det indre marked til tiden ved at føre de hertil nødvendige foranstaltninger ud i livet. Alle aspekter, der er fremgået af analyser af problemerne inden for den sociale sektor og arbejdsmarkedssektoren, blev indarbejdet i udtalelsen om den sociale situation, idet ØSU atter en gang tog udgangspunkt i samspillet mellem den økonomiske politik og arbejdsmarkedspolitikken.

1. Kommissionens økonomiske forventninger for 1989**1.1. Den økonomiske situations centrale kendetegn**

1.1.1. Kommissionens bedømmelse af udsigterne for den økonomiske udvikling i Fællesskabet og i verdensøkonomien er baseret på en relativt optimistisk prognose. På baggrund af en uventet dynamik i 1988 forventes der også for 1989, trods en vis forværring af de verdensøkonomiske rammebetingelser, en fortsat kraftig økonomisk vækst, som vil øge beskæftigelsen, og som skulle kunne indebære en vis reduktion af arbejdsløsheden, der ganske vist har bidt sig fast på et alt for højt niveau. Med hensyn til prisstigningstempo forudses en lille stigning gennemsnitligt. Det samlede billede er således stadig karakteriseret ved en gunstig kombination af vækstrater og inflationstakter.

1.1.2. Som eksempler på opmuntrende tendenser fremhæver Kommissionen, at den økonomiske dynamik i nogle medlemsstater også vil smitte positivt af på partnerlandene, at væksten i stigende grad vil blive båret oppe af investeringerne, samt at Fællesskabet opviser en relativt høj grad af stabilitet og konvergens i inflationstakterne. På den anden side skulle der være grund til bekymring over, at der er risiko for, at inflationen blusser op igen, at underskuddet på de offentlige

budgetter er for højt i visse lande, at betalingsbalanceulige vægte er voksende inden for Fællesskabet, samt at ledighedsprocenten stadig ligger på over 10 % af arbejdsstyrken for Fællesskabet under ét.

1.2. De eksterne økonomiske betingelser

1.2.1. Den strukturtilpasning, der har fundet sted i de seneste år i de fleste industrilande, har bevirket, at økonomierne er blevet modstandsdygtige. Trods en række forskellige turbulenser har der således kunnet skabes en økonomisk vækstproces, som skulle kunne fortsætte også i 1989. Den Organisation for økonomisk Samarbejde og Udvikling (OECD)-området skulle dermed for syvende år i træk kunne opleve en støt økonomisk vækst, der dog vil være karakteriseret ved en lavere rate end forrige år. For USA forudses en langsommere vækst som følge af den noget afdæmpede vækst i såvel den indenlandske efterspørgsel som i eksporten. I Japan skulle først og fremmest en svagere stigning i den indenlandske efterspørgsel være skyld i en, sammenlignet med forrige år, noget lavere, men dog fortsat kraftig vækst. Væksten i verdensøkonomien vil ganske vist virke som en impuls på Fællesskabets eksport, men da importen vil stige endnu mere end eksporten, vil udenrigshandelen fortsat bidrage negativt til Fællesskabets bruttonationalprodukt (BNP)-vækst.

1.2.2. Korrigeringen af de internationale betalingsbalanceulige vægte sker ganske vist i et langsomt tempo, men reduktionen i Fællesskabets samlede betalingsbalanceoverskud over for omverdenen betyder, at medlemsstaternes betalingsbalancer, bortset fra Forbundsrepublikken Tysklands, forværres i et hurtigt tempo. Samtidig udviser Forbundsrepublikken stigende overskud inden for EF, mens nogle medlemsstaters handelsbalanceunderskud over for Forbundsrepublikken stiger. Udviklingslandenes gældsproblemer, som er den anden store ulige vægt i verdensøkonomien, kan på grund af den stigende rente ikke forventes at blive lettet og disse landes muligheder for udvikling må blive yderligere væsentligt begrænset.

1.2.3. Den amerikanske rentepolitik har i nogen tid taget sigte på bekæmpelse af inflationen og på stabilisering af den amerikanske dollar. Desuden er den korte

rente steget væsentligt mere end den lange, hvilket viser, at foranstaltningerne har stabiliseret inflationsforventningerne. Yderligere amerikanske renteforhøjelser ville imidlertid belaste den økonomiske vækst i USA og udviklingen i verdensøkonomien, navnlig da der på grund af den internationale sammenhæng mellem rentesatserne ville være tendens til at presse disse yderligere i vejret.

1.3. Økonomien i Fællesskabet

1.3.1. Udsigterne for den økonomiske vækst i Fællesskabet er alt i alt fortsat positive, hvilket tyder på en fortsættelse af den usædvanligt lange fase med ganske vist moderat, men støt ekspansion.

På den anden side skal man huske på, at Fællesskabets økonomi i vidt omfang er afhængig af verdensøkonomien. Verdensøkonomien er ganske vist for tiden inde i en fundamentalt set solid vækstfase, men visse uløste problemer gør den sårbar. Således udgør udviklingslandenes enorme gældsætning, USA's budget- og betalingsbalanceunderskud og de valutakursrisici, der knytter sig til dollaren, fortsat et faremoment.

På grund af den mindre gunstige udvikling i de ydre økonomiske vilkår, en langsommere tilvækst i det private forbrug og en restriktiv penge- og/eller budgetpolitik i visse medlemsstater forventes vækstraten for EF som helhed at ligge på ca. 3,25%; samtidig er der på den anden side fortsat udsigt til en forbedring i udbudsbetingelserne. I visse medlemsstater, som Italien, Spanien, Portugal og Det Forenede Kongerige, skulle den hidtil kraftige vækstdynamik blive afsvækket, således at det nu tilkommer andre EF-lande at spille en mere ekspansiv rolle takket være impulserne udefra.

1.3.2. I 1988 ydede investeringsopsvinget det vigtigste bidrag til væksten i næsten alle EF-medlemsstater. I betragtning af den betydelige forbedring i kapitalens afkastningsgrad og den kapacitetsudnyttelsesgrad, der i mellemtiden er opnået, er der udsigt til øgede faste investeringer og en forskydning fra arbejdskraftbesparende investeringer over imod investeringer i nye anlæg. I øvrigt skulle den omstændighed, at det europæiske erhvervsliv er ved at ruste sig til det indre marked, have en positiv indflydelse på investeringsaktiviteten.

1.3.3. Skønt væksten i beskæftigelsen i de seneste år er steget lidt, bliver arbejdsløshedsprocenten fortsat liggende på over 10% af arbejdsstyrken, svarende til ca. 15 millioner arbejdsledige. Langtidsledigheden udviser en fortsat stigende tendens og udgør nu mere end 50% af den samlede arbejdsløshed. Ledigheden blandt unge tegner sig fortsat, for EF i gennemsnit, for mere end 20% af den samlede ledighed. Når den registrerede beskæftigelsesfremgang ikke medfører en reduktion i ledighedstallet i tilsvarende omfang, skyldes det for det første, at ikke-ledighedsregistrerede atter kommer i arbejde, og for det andet, at erhvervsfrekvensen er

stigende. Hertil kommer, at der for 1989 forudses et svagt fald i beskæftigelsesvæksten til noget over 1%. Endvidere skal det tages i betragtning, at det samlede antal præsterede arbejdstimer følger en lavere vækstkraft, eftersom de nyskabte arbejdspladser i vidt omfang er deltidsarbejdspladser. Hvis det ikke lykkes at forstærke den for tiden svage tendens til en nedgang i arbejdsløsheden, vil arbejdsløshedstallet i EF ikke komme til at ligge væsentligt under 10% af arbejdsstyrken.

1.3.4. For EF som helhed skulle inflationstakten kun stige en kende over det niveau, den er kommet ned på, og altså fortsat være under kontrol (deflatoren for det private forbrug skønnes for 1989 at ville andrage 4,8%). Imidlertid er der i de forskellige medlemsstater i forskellige grad grund til øget vagtsomhed, da de faktorer, som hidtil har haft en dæmpende indflydelse på prisstigningerne, er ved at blive afsvækket. F.eks. kan der ikke længere fæstes lid til en yderligere forbedring af bytteforholdet. Derudover opstår der, fremfor alt i de lande, som allerede i nogen tid har været oppe på en særlig høj kapacitetsudnyttelsesgrad, såsom Det Forenede Kongerige, Italien og Spanien, et internt inflationspres ikke blot fra efterspørgselssiden, men også fra omkostningssiden. I EF i gennemsnit skulle stigningen i de nominelle lønomkostninger pr. produceret enhed dog også for 1989 forblive behersket (EF: +3,3% sammenlignet med USA: +4,5%, Japan: +1,6%). Hvad pengesiden angår, er der udsigt til, at udvidelsestakten i pengemængdeaggregaterne vil være faldende.

1.3.5. Konvergens i inflationstakterne, specielt for de lande, der deltager i Den europæiske monetære Fond (EMF)-valutakursmekanismen, har muliggjort en styrkelse og stabilisering af det monetære sammenhold i EF. På den anden side er situationen med hensyn til de offentlige finanser i medlemsstaterne fortsat præget af store forskelle, og nye divergencer aftegner sig i medlemsstaternes betalingsbalancesaldi, hvilket peger hen imod en mulig ustabil udvikling i valutakursrelationerne.

2. Behovet for umiddelbare økonomisk-politiske indgreb

2.1. Koordinering af den økonomiske politik i EF

Koordineringen af den økonomiske politik i Fællesskabet er, på grundlag af den udtalte og voksende økonomiske interdependens, principielt set en langsigtet opgave; løsningen af denne opgave er imidlertid blevet mere påtrængende af flere grunde. For det første udgør diskrepanserne i betalingsbalancesaldiene en trussel for den aktuelle valutakursstruktur. For det andet kræver den forestående yderligere liberalisering af kapitalbevægelserne, at konvergens i penge- og budgetpolitikken styrkes yderligere, hvilket atter forudsætter, at der skabes interessesammenfald hos samtlige deltagere i koordinationsprocessen. Principielt må lande med store betalingsbalanceoverskud og stor prisstabilitet udfolde bestræbelser i ekspansiv retning, medens andre bør ekspandere mere behersket. Her må det imidlertid gælde som noget naturligt, at de industrilande inden for EF, som lider under et udviklingsefterslæb, også

finansierer deres udviklingsproces via kapitalimport og tilsvarende betalingsbalanceunderskud. Alt i alt er formålet med koordineringen af den økonomiske politik at befæste og styrke den økonomiske vækst og beskæftigelsesfremgangen så meget, at det bliver muligt at reducere arbejdsløsheden.

2.2. Valuta- og pengepolitik

2.2.1. Det succesrige valutapolitiske samarbejde, som blev indledt efter børs krisen i efteråret 1987, bør intensiveres og videreføres med henblik på en yderligere stabilisering af dollarkursen. På baggrund af den stigende, men stadig for svage private opsparing i USA — der derfor bør fremmes — bør Kommissionen og Ministerrådet i samme øjemed presse på for at få det amerikanske budgetunderskud nedbragt, ikke mindst fordi dette ville fjerne noget af det opadgående pres på renteniveauet. Den tiltrængte nedbringelse af det amerikanske betalingsbalanceunderskud vil kunne støttes gennem ekspansive foranstaltninger i Europa, i det omfang der er råderum for sådanne (jf. pkt. 2.1).

2.2.2. Inden for EF bør valutakurspolitikken sigte mod at udvide den kreds af lande, der deltager i valutakursmekanismen, idet der sideløbende hermed må ske en indsnævring i interventionsmargenerne. Også dette stiller krav om den tættere økonomisk-politiske koordinering, som er skitseret i pkt. 2.1. Derudover turde en stærkere økonomisk integration i sig selv bidrage til at forbedre valutakursstabiliteten i Fællesskabet. Valutakursændringer og en tilpasning af EMS-lændenes valutaer kan dog ikke udelukkes.

2.2.3. Så længe den amerikanske dollar ikke atter udviser kraftige udsving, kan pengepolitikken i Europa i højere grad koncentreres om interne politiske mål. Fastholdelsen af den opnåede prisstabilitet er vigtig for en fortsat økonomisk vækst og en fortsat stigning i beskæftigelsen. Formålet med pengepolitikken må være at dæmme op for inflationsforventninger. En langsom mere pengemængdevækst end i de seneste år kan i denne forbindelse være en nødvendighed, da der i modsat fald kunne opstå tvivl om centralbankernes vilje til at sikre stabilitet. Prisudviklingen giver kun i nogle lande anledning til en vis bekymring; dog skal man generelt passe på, at den fremtidige omkostningsudvikling ikke bringer prisudviklingen i fare. Så længe denne situation består, er der ingen grund til at foretage pengepolitiske opbremsninger, der går videre end en stabilisering af inflationsforventningerne. I betragtning af den stadig alt for høje arbejdsløshed i EF, er der tværtimod behov for, at pengepolitikken så vidt muligt fremmer den økonomiske vækst. I denne sammenhæng er det vigtige, at Den Tyske Forbundsbank, på grund af sin nøglestilling i EMS, ikke indtager en overforsigtig holdning. Den bør tage hensyn til, at den accelererede stigning, der på det seneste er sket i forbrugerpriserne i Forbundsrepublikken, skyldes forhøjelser af forbrugsafgifter, som kun har en engangseffekt på priserne. Af denne grund og for at sikre den nødvendige solidaritet i EMS

bør Forbundsbanken hverken tage del i et truende internationalt rentekapløb eller på nogen måde skærpe dette.

2.3. Budgetpolitik

En nedbringelse af det offentlige budgetunderskud vil i visse lande kunne yde et afgørende bidrag til en koordineret, samarbejdsbaseret økonomisk politik i Europa ved at bidrage til at stabilisere priser, renter og valutakurser og til at skabe ligevægt på betalingsbalancerne. Konsolideringen må imidlertid til stadighed også være af kvalitativ art; det vil sige, at den skal sikre kontinuitet, og at den ikke må gennemføres på bekostning af offentlige erhvervsinvesteringer og dermed true skabelsen af yderligere arbejdspladser og sikringen af en kvalitativ økonomisk vækst. Samtidig må det fastslås at der i Forbundsrepublikken Tyskland på grund af den økonomiske konstellation findes et finanspolitisk råderum, som bør udnyttes også i europæisk interesse.

2.4. Løndannelsen

2.4.1. I betragtning af stigningerne i vækstrater, produktivitetsgevinster samt højere investeringsrentabilitet, som overvejende kan tilskrives moderate lønoverenskomster, er det hensigtsmæssigt at gennemføre passende reallønforhøjelser, hvilket samtidig vil have en positiv effekt på udviklingen i det private forbrug.

2.4.2. Lønpolitikken må endvidere bidrage til en forbedring af beskæftigelsessituationen. Dette vil efter ØSU's mening også indebære, at arbejdstiden forkortes og omlægges yderligere på baggrund af den kraftigere stigende produktivitet. Indgås der langfristede lønoverenskomster, som navnlig vedrører arbejdstiden, på en sådan måde, at de enkelte punkter i aftalen træder i kraft trinvis, vil det i betydelig grad lette erhvervslivets muligheder for at planlægge finansierings- og tilpasningsprocessen. Den højere udnyttelse af virksomhedernes produktionskapacitet, som ofte kan registreres i en sådan sammenhæng, bidrager til at holde omkostningerne ved arbejdstidsforkortelsen nede, at bevare EF's konkurrenceevne over for tredjelande og til at forstærke den beskæftigelsesskabende effekt.

3. Det indre marked og nødvendige politiske foranstaltninger

3.1. Udgangssituationen

3.1.1. Den nuværende kraftigere vækst i Fællesskabet danner, dersom den kan fastholdes, et godt grundlag for den videre virkeliggørelse af det indre marked, eftersom høj vækst mildner konsekvenserne af strukturforandringer og gør det nemmere at absorbere disse. Da forventningerne til det indre marked i sig selv giver impulser til væksten, stimulerer de to processer hinanden. Hermed vil forudsætningerne for realiseringen af de væsentlige mål for programmet for det indre marked — det vil sige øget velstand i Fællesskabet, reduktion

af arbejdsløsheden og styrkelse af den økonomiske og sociale samhørighed i Europa — være blevet betydeligt forbedret.

3.1.2. Skønt allerede Det Europæiske Råd i Hannover nåede til den konklusion, at programmet for det indre marked nu er nået så vidt, at der ikke er nogen vej tilbage, ønsker ØSU at understrege, at der kontinuerligt er brug for yderligere fremskridt, da stilstand i programmet kan medføre tilbageskridt. Man må ikke fra politisk hold skuffe virksomhedernes og arbejdstagernes forventninger. Ministerrådet og regeringerne kan opfylde de forventninger, der stilles til dem:

- ved inden for det kommende år at vedtage yderligere, vigtige forslag, som indgår i programmet for det indre marked, f.eks. åbning af de offentlige markeder og yderligere skridt til harmonisering af transportpolitikken og til tilnærmelse på beskæftigningsområdet,
- ved at gennemføre ledsageforanstaltninger inden for strukturpolitikken, social- og arbejdsmarkedspolitikken og den eksterne handelspolitik, og
- ved at støtte en generel økonomisk politik, der konsekvent sigter mod øget kvalitativ vækst.

3.2. *De økonomiske muligheder, det indre marked frembyder*

3.2.1. Cecchini-rapporten kommer til det resultat, at de fire centrale foranstaltninger og effekter af programmet for det indre marked, nemlig:

- afvikling af grænsekontrollen, herunder gensidig anerkendelse af tekniske normer (fjernelse af de materielle, tekniske og afgiftsmæssige handelshindringer),
- liberaliseringen af offentlige indkøbsaftaler,
- liberaliseringen af finansielle tjensteydelser, og
- virkningerne af »udbudsskøket« for virksomhederne (stordriftsfordele for industrien og virkningerne af den skærpede konkurrence)

alt efter ledsagepolitikernes art og omfang skulle kunne indebære et yderligere vækstskub af størrelsesordenen 4,5-7,5 % af det reale BNP samt yderligere arbejdspladser til 1,8-5,7 millioner arbejdssøgende. Disse beregninger, der er gennemført under anvendelse af et omfattende empirisk materiale, noget som rapportens forfatter selv understreger, har ikke givet nogen sikre resultater. Beregningerne er da også allerede blevet draget i tvivl. ØSU kan ikke gå ind i en nærmere undersøgelse af disse beregninger. Imidlertid mener det i rapporten at kunne finde støtte for sine forventninger om, at det indre marked alt i alt skulle kunne bringe økonomiske fordele med sig.

3.2.2. En kritik må dog rettes mod Cecchini-rapportens noget optimistiske fremstilling af overgangsproblemerne, idet det fremgår, at omkostningssænkninger tilsyneladende nærmest automatisk fører til mere vækst

og beskæftigelse. Et gennemgående træk er det, at der i vidt omfang anvendes en mikroøkonomisk partialanalyse. Derfor undervurderes omfanget og varigheden af mulige negative virkninger af programmet for det indre marked på beskæftigelsen og den regionale udvikling. ØSU finder det vigtigt at påpege, at der skal tages hensyn til, at omkostningsbesparelserne, frem for alt i begyndelsesfasen, beror på, at der andre steder i Fællesskabet er indtægter, samfundsøkonomisk set i sidste instans indkomster, som falder bort. Da dette det pågældende sted også kunne have en reduktion i efterspørgslen til følge, vil det samlede reale efterspørgselsniveau kun kunne fastholdes, dersom omkostningsbesparelserne umiddelbart fører til øget efterspørgsel fra virksomhederne, til prissænkninger eller til lønstigninger. På oligopolitiske markeder, som er kendetegnet ved relativt ufleksible priser, har man ingenlunde sikkerhed for, at forløbet vil tegne sig således. Desuden skal det understreges, at den forøgelse af omsætningen, som forventes i erhvervslivet, ingenlunde sker automatisk, men kun viser sig, hvis der som en reaktion på omkostnings- og prissænkningerne reageres overproportionalt med hensyn til efterspurgt mængder.

3.3. *Almindelig beskæftigelsespolitik*

3.3.1. ØSU anbefaler derfor, at omkostningslettelsesprocessen i erhvervslivet fra starten af ledsages af efterspørgselsfremmende foranstaltninger, og at man ikke først afventer prissænkninger, reduktioner i de offentlige budgetunderskud og forbedringer på betalingsbalancerne, især da realiseringen af det indre marked generelt vil indebære forbedrede udbudsbetingelser. På denne måde kunne man på forhånd dæmpe op for negative beskæftigelseseffekter af det indre marked, og skabelsen af yderligere arbejdspladser kunne begynde på et tidligere tidspunkt.

3.3.2. I denne sammenhæng tilråder ØSU indstændigt, at de efterspørgselspolitiske ledsageforanstaltninger vælges på en sådan måde, at programmet for det indre marked tjener væsentlige kvalitative vækstformål, såsom en forbedret miljø- og forbrugerbeskyttelse og en styrket økonomisk og social samhørighed i Europa.

3.4. *Regionalpolitik*

3.4.1. Et af den europæiske regionalpolitikens vigtigste mål må være, at lande og regioner med relativt lavt BNP per capita kan hale ind på de øvrige i væsentligt hastigere tempo end hidtil. Det hører med til denne opgave at bekæmpe den uforholdsmæssige høje arbejdsløshed i disse lande og regioner. Også en integreret udvikling af landdistrikterne kan bidrage til at formindske spændet mellem regioner og lande.

3.4.2. Fordoblingen af strukturfondens budget fra 1987 til 1993 har sammen med de nye rammeordninger om fondens opgaver og koordineringen af strukturfondens og Den europæiske Investeringsbank's (EIB) foranstaltninger væsentligt forbedret Kommissionens muligheder for at yde effektiv støtte, som

skal suppleres med en indsats fra medlemsstaternes side. Angående detaljer henviser ØSU til sin udtalelse om dette spørgsmål⁽¹⁾.

3.2.3. ØSU er enig med Kommissionen i, at ugunstigt stillede landes og regioners udviklingsefterslæb må indhentes gennem øgede offentlige og private investeringer i infrastruktur af betydning for erhvervslivet — f.eks. trafikforbindelser — og i modernisering af produktionsapparatet. Men det må slås fast, at løntilbageholdenhed i de pågældende lande og regioner kun vil forhale moderniseringsprocessen ved at fastholde forældede produktionsmetoders rentabilitet. For at sikre en lettere finansiering af investeringer må især de små og mellemstore virksomheders — herunder kooperativerne — adgang til investeringsmidler som kan lånes på rimelige betingelser, forbedres generelt i disse lande.

3.5. Sektorpolitik

3.5.1. Fællesskabet har allerede gennemløbet en lang integrationsproces, som takket være ringe eller moderate ikke-toldmæssige handelshindringer allerede har medført en omfattende sammenkædning af vareudvekslingen i mange sektorer. I andre sektorer er sammenkædningen fortsat beskeden, skønt der næsten ikke findes handelshindringer, der modvirker, at markederne i højere grad smelter sammen. I alle disse sektorer vil det indre marked få overskuelige og overkommelige konsekvenser.

3.5.2. Der er dog nogle betydningsfulde sektorer (f.eks. bygning af kraftværker, lokomotiver, telekommunikationsanlæg og regnecentraler), hvor der som følge af fjernelsen af materielle, tekniske og afgiftsmæssige hindringer og som følge af liberaliseringen af offentlige udbud og indkøb vil blive udløst omfattende strukturtilpasningsprocesser. Det drejer sig om i tide at gøre denne udvikling gennemskuelig og forståelig og dernæst om at lade den foregå på en måde, som er økonomisk og socialt acceptabel for virksomhederne, arbejdstagerne og kommunerne/regionerne. Det kan i den forbindelse blive nødvendigt at trække på strukturfondenes midler. Til at udvikle strukturtilpasningsplaner foreslår ØSU, at der inden for de berørte sektorer nedsættes brancheudvalg. Som videreudvikling af den sociale dialog bør disse brancheudvalg sammensættes af repræsentanter for arbejdsmarkedets parter og for Kommissionen.

3.6. Europæisk infrastrukturpolitik

Markedsintegrationen i Europa og dermed udbygningen af det indre marked kan yderligere forstærkes, hvis den europæiske infrastruktur forbedres. Navnlig det europæiske skinne- og hovedvejsnet samt telekommunikationssystemerne halter bagefter. Det er af særlig betydning, at Europas perifere regioner knyttes til cen-

trum. Forud for projekterne bør der efter ØSU's opfattelse foretages gennemførlighedsundersøgelser, ligesom der bør trækkes på private finansieringsmuligheder. ØSU skal henvises til sin udførlige udtalelse om dette spørgsmål⁽²⁾.

3.7. Konkurrencepolitik

3.7.1. For at sikre, at de omkostningsmæssige fordele ved det indre marked virkelig kommer alle borgere til gode, og at den forventede intensivning af konkurrencen og forbedring af virksomhedernes effektivitet og innovationsevne faktisk indtræder, må der fortsat opretholdes en effektiv konkurrence i Europa. Dette kræver først og fremmest en europæisk kontrol med virksomhedssammenslutninger af EF-betydning. Kompetenceområdet for en sådan europæisk kontrol må entydigt afgrænses fra den nationale kontrols kompetenceområde. Det er værd at overveje at tildele en selvstændig myndighed anvendelsen af dette instrument og ikke Kommissionen. ØSU henviser i øvrigt til sin udtalelse fra juni 1988 om disse problemer⁽³⁾.

Men når handelshindringerne er fjernet, må der anlægges en europæisk synsvinkel ved bedømmelsen af markedssituationerne og virksomhedssammenslutningernes påvirkning af disse. Med principielt åbne markeder over for tredjelande forekommer dette også nødvendigt, når det drejer sig om konkurrenceevnen over for USA, Japan og en række meget produktive, nyligt industrialiserede lande.

3.7.2. Både de europæiske og de nationale myndigheder bør ofre særlig opmærksomhed på de små og mellemstore virksomheder, som informations- og planlægningsmæssigt er dårligt stillede i forhold til store virksomheder. Et tilbud fra det offentlige side om information og rådgivning kan bidrage til at afbøde disse handicap. I denne forbindelse glæder ØSU sig over Kommissionens initiativer og støtte til oprettelse af EF-informations- og rådgivningskontorer i alle medlemsstaterne. Desuden udgør støtte til virksomhedskooperativer en vigtig foranstaltning til fjernelse af de små og mellemstore virksomheders konkurrencemæssige handicap.

3.8. Forbrugerpolitik

3.8.1. Afskaffelsen af handelshindringer, herunder navnlig tilnærmelsen og den gensidige anerkendelse af tekniske forskrifter og normer, vil stille forbrugerne over for nye problemer.

3.8.2. For mange produkters vedkommende er ikke engang grundig information og rådgivning tilstrækkelig til at beskytte forbrugerne. I disse tilfælde — det gælder f.eks. levnedsmidler, husholdningsartikler, farlige forbrugsgoder og finansielle tjenesteydelser med høj risiko — bør man af forebyggelseshensyn indbyrdes tilnærme forskrifter og normer på et højt niveau.

⁽¹⁾ EFT nr. C 337 af 31. 12. 1988, s. 39 ff.

⁽²⁾ EFT nr. C 23 af 30. 1. 1989, s. 8 f. og EFT nr. C 347 af 22. 12. 1987, s. 18 ff.

⁽³⁾ EFT nr. C 208 af 8. 8. 1988, s. 11 ff.

3.8.3. Desuden bør forbrugeroplysningen og -rådgivningen udbygges (jf. udtalelsen herom). På dette sted ønsker ØSU specielt at gøre opmærksom på, at et væsentligt element i en rationel forbrugerpolitik udgøres af en tilsvarende forbrugerundervisning i skolerne.

3.9. *Aktiv miljøbeskyttelse til gavn for en effektiv økonomi*

3.9.1. ØSU er af den opfattelse, at en bedre miljøbeskyttelse er det vigtigste bidrag til en kvalitativ økonomisk vækst. Allerede nu er det sådan, at national miljøpolitik på områder som renholdelse af luft og vand kun i begrænset omfang er mulig og effektiv. Den tiltagende økonomiske integration i Europa og oprettelsen af det indre marked gør det endnu vigtigere, at der føres en koordineret og bindende europæisk miljøbeskyttelsespolitik.

3.9.2. For det første drejer det sig om at udbedre skader, som skyldes forsømmelser i miljøbeskyttelsen, f.eks. ved at fjerne gammel forurening og ved at tilpasse gamle anlæg til teknikkens aktuelle stade. Desuden bør de fælles forskrifter og normer løbende tilpasses teknikkens helt aktuelle stade og være obligatoriske i forbindelse med nye anlæg og nye produkter. Forskningspolitisk drejer det sig om så vidt muligt at udvikle forebyggende miljøteknikker, som i videst mulige omfang kan hindre, at der opstår miljøbelastninger.

3.9.3. Miljøbeskyttelse skaber arbejdspladser via miljøinvesteringer og udviklingen af nye miljøprodukter, som tilmed kan eksporteres. Desuden er miljøbeskyttelse ofte en forudsætning for omstrukturering af industrien og oprettelse af nye arbejdspladser, f.eks. i de traditionelle industriregioner, hvor gammel forurening hindrer omstruktureringsprocessen. Dertil kommer, at virksomheder, der i tide omstiller produktionsmetoder og produkter, skaffer sig konkurrencemæssige fordele i forhold til andre, som ikke i tide lever op til de miljøpolitiske krav (f.eks. biler med katalysatorer).

3.9.4. Udgifterne til miljøbeskyttelse bør principielt afholdes efter princippet »forureneren betaler«. Det betyder, at det først og fremmest er virksomhederne og forbrugerne, der må bære omkostningerne. Den reelle risiko for sådanne omkostninger eller for eventuel strafretlig forfølgelse bør være så stor, at man har sikkerhed for, at grænseværdier fastsat af de offentlige myndigheder overholdes.

3.9.5. Endelig kan ØSU ikke forholde sig ligegyldigt over for de enorme problemer, der ligger i »drivhuseffekten«, hvis disse risici viser sig at være reelle. Der ville indtræde hidtil usete ændringer i de økonomiske systemer såvel i industrilandene som i udviklingslandene, og der ville blive behov for modforanstaltninger af overordentlig stor bredde og betydning. Derfor bør man allerede nu udtænke og igangsætte sådanne foranstaltninger, også selv om de truende konsekvenser først

skulle indtræde efter længere tids forløb. ØSU mener derfor, at Kommissionen sammen med regeringerne allerede nu skal lægge den allerstørste vægt på, at der på verdensplan tages alle nødvendige skridt til så hurtigt som muligt at nå frem til en fælles vurdering af, hvori farerne består, og hvilke foranstaltninger der er behov for.

3.10. *Beskæftigelses- og arbejdsmarkedspolitik*

3.10.1. Fællesskabet råder over et stort uudnyttet arbejdskraftpotentiale, da arbejdsløsheden fortsat er høj og erhvervsfrekvensen er i stigning fra et relativt lavt udgangspunkt. De grundlæggende makroøkonomiske strategier, der indgår i samarbejds-vækststrategien må derfor videreføres, så en økonomisk vækst på ca. 3,5 % og den dermed forbundne forbedring af beskæftigelsen kan fastholdes. Men begyndende flaskehalproblemer på visse delarbejdsmarkeder gør det klart, at der allerede nu er behov for at sætte en offensiv ind for at hæve arbejdskraftens kvalifikationsniveau; i denne forbindelse ligger der et særligt ansvar hos erhvervslivet og de kompetente statslige organer.

3.10.2. Behovet vil stige i takt med det indre markeds opbygning. Således kræver den indbyrdes tilnærmelse på højt niveau af leve- og arbejdsvilkår og social beskyttelse højere kvalifikationer eller omskoling af arbejdskraften. Derfor finder ØSU det nødvendigt, at der af hensyn til de små virksomheders særlige problemer generelt indføres betalt frihed til videreuddannelse. I modsat fald vil indførelsen af ny teknologi blive hæmmet. Desuden udløser det indre marked selv strukturændringer, som der må reageres på med beskæftigelses-, uddannelses- og socialpolitiske foranstaltninger, som kan gøre det lettere for de berørte personer at tilpasse sig. Endelig understreger ØSU kraftigt, at Kommissionen bør prioritere handlingsprogrammet til støtte for langtidsledige højt. Også over for langtidsledigheden er der brug for uddannelsesmæssige foranstaltninger. Endelig må der med støtte fra strukturfondene også skabes faktiske arbejdsmuligheder, så erhvervede kvalifikationer ikke går tabt igen.

3.10.3. Desuden har medlemsstaterne fortsat i forskellig grad ungdomsarbejdsløshedsproblemet at trækkes med. Kommissionen opfordres til at styrke de foranstaltninger under strukturfondene, som også er beregnet for denne gruppe.

3.10.4. At stigningen i beskæftigelsen i de seneste år først og fremmest er sket i form af deltidsjobs og midlertidige jobs i servicesektoren, rejser visse overenskomstmæssige problemer. Først og fremmest må det sikres, at også deltidsbeskæftigede kan nyde godt af en tilstrækkelig social beskyttelse, mens de er i arbejde, og en tilstrækkelig pension, når de træder ud af arbejdslivet.

3.11. *Finanspolitik*

3.11.1. Den differentierede budgetkonsolideringspolitik samtidig med støtte til offentlige og private investeringer, som snarest bør indledes (jf. pkt. 2.3), er fortsat en mere langsigtet opgave. For at tilvejebringe en mere effektiv koordinering af finanspolitikken finder ØSU det fornuftigt, at medlemsstaternes offentlige budgetter forelægges og vedtages samtidig, og at medlemsstaternes finansministre gennemfører en europæisk finansplanlægning på mellemlang sigt.

3.11.2. Med henblik på at tilvejebringe fri udveksling af varer og tjenesteydelser som led i det indre marked er afskaffelsen af de fiskale grænser en vigtig, men vanskelig opgave. Ikke mindst i 1988 beskæftigede ØSU sig intensivt med de mangfoldige problemer i forbindelse med indbyrdes tilnærmelse af de indirekte skatter og disses betaling efter princippet om det endelige forbrug⁽¹⁾. Kommissionen har i mellemtiden forelagt nye forslag om harmonisering og registrering af indirekte skatter. ØSU går ud fra, at det straks får forelagt sådanne forslag, således at det i givet fald kan drøfte dem rettidigt.

3.11.3. Det er stadig et ubesvaret spørgsmål, om fjernelsen af handelsbarriererne og liberaliseringen af kapitalbevægelserne også gør det nødvendigt indbyrdes at tilnærme de direkte skatter. Det kan ikke udelukkes, at forskellig beskatning af investeringer som følge af konkurrencen om arbejdspladser udøver et pres på de nationale skattesystemer i retning af tilpasning. Informationsgrundlaget for virksomhedsbeskatning i EF er ret uklar. ØSU minder derfor Kommissionen om hurtigst muligt at færdiggøre den hvidbog herom, der er under udarbejdelse.

3.12. *Penge- og valutapolitik*

3.12.1. En monetær union er ikke en direkte bestanddel af det indre marked, der er planlagt til gennemførelse ved udgangen af 1992. Efter Kommissionens opfattelse er det indre marked et grundlag for forskellige andre former for EF-politiki, herunder en økonomisk og monetær union. ØSU mener, at en økonomisk og monetær union i afgørende grad videreudvikler det indre marked,

der er planlagt til 1992, da den vil lette den frie udveksling af varer, tjenesteydelser, kapital og arbejdskraft ud over situationen pr. 1992 ved yderligere at reducere de med handel forbundne omkostninger og risici.

3.12.2. En monetær union, som jo i sidste ende er kendetegnet ved, at der kun eksisterer én EF-valuta, forudsætter videregående overensstemmelse om de fundamentale penge- og valutapolitiske målsætninger og om, hvilken politik der skal føres af den institution, som skal styre denne valuta. Til syvende og sidst drejer det sig om, hvilken statut en sådan europæisk centralbank skal have tillagt. Er dette ikke fuldt afklaret, vil medlemsstaterne næppe overdrage valutapolitisk kompetence til EF-organer.

3.12.3. EMS'ens aktuelle situation viser, at der stadig er omfattende penge- og valutapolitiske meningsforskelle i Europa, omend der kan konstateres en væsentlig tilnærmelse mellem visse lande angående de væsentligste pengepolitiske målsætninger. Den forestående liberalisering af kapitalmarkedet og bankvæsenet fra medio 1990/ultimo 1992 betinger en endnu stærkere penge-, finans-, skatte- og lønpolitisk konvergens for at forebygge pludselige kapitalomflytninger inden for EF. Liberaliseringen af kapitalmarkederne er således en vigtig forløber for yderligere skridt hen imod en monetær union. Den gensidige tilnærmelse af de forskellige medlemsstaters politik gør det f.eks. muligt at reducere EMS'ens interventionsmargener, og dermed måske på længere sigt at gå over til faste valutakurser. Er en sådan grad af valutapolitisk integration først nået, vil det være væsentligt lettere at tage skridtet til en monetær union. Institutionelle og økonomisk-politiske foranstaltninger bør supplere hinanden, og desuden ville det være nyttigt, om alle medlemsstater tilsluttede sig EMS.

3.12.4. ØSU hilser Delors-udvalgets rapport om en økonomisk og monetær union i Fællesskabet velkommen. Det tillægger denne rapport stor betydning, da det vises, at det er muligt at skabe en økonomisk og monetær union i Europa. Medlemsstaternes økonomier kan ikke smelte sammen til en europæisk enhed, såfremt de øvrige integrationsprocesser ikke skrider fremad. Da rapporten udgør et udmærket grundlag for en yderligere diskussion og foreslår en trinvis løsning på de forestående problemer, har ØSU til hensigt at udarbejde en omfattende udtalelse om den.

⁽¹⁾ EFT nr. C 237 af 12. 9. 1988, s. 14 ff.

Bryssel, den 22. juni 1989.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

*BILAG 1***til Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse****Udtalelsens afstemningsresultat**

Følgende tilstedeværende eller repræsenterede medlemmer stemte for udtalelsen:

Amato, Bento Gonçalves, Beretta, Berns, Berton, Bleser, Boddy, Bordes-Pages, Breyiannis, Cal, Calvet Chambon, Carroll, Cavazzuti, Christie, Conde, Cortois, Della Croce, De Tavernier, Dos Santos, Drilleaud, van Eekert, Etty, Eulen, Flum, Frandi, Freeman, Gayetot, Germozzi, Geuenich, Glesener, Gomez Martinez, Gredal, Haas, Hagen, Hilken, Houthuys, Hörsken, Jaschick, Jenkins, Laka Martin, Lappas, Larsen, Liverani, Luchetti, Maddocks, Margalef Masia, Mayayo Bello, Mercier, Morselli, Mourgues, Muhr, Muñoz Guardado, Murphy, Nielsen P., Nierhaus, Nieuwenhuize, Orsi, Proença, Pronk, Ramaekers, Rangoni-Machiavelli, Roseingrave, Rouzier, Santillan Cabeza, Schmitz, Schoepges, Silva, Smith A., Smith L., Spijkers, Staedelin, Vallejo Calderon, Vanden Broucke, Velasco Mancebo, Vercellino, Vidal.

Følgende tilstedeværende eller repræsenterede medlemmer stemte imod udtalelsen:

Arena, Arets, Bagliano, Bredima Savopoulou, Broicher, Ceyrac, Clavel, Collas, Corell Ayora, van Dam, Donck, Fresi, Giacomelli, Green, Hancock, Kaaris, Kazazis, Löw, Lustenhouwer, Machado von Tschusi, Mainetti, Meyer-Horn, Muller, Neto da Silva, Noordwal, de Normann, Pardon, Pearson, Pelletier, Perrin-Pelletier, Petersen, Proumens, Ribière, Riera Marsa, Robinson, Romoli, Schade-Poulsen, Schnieders, Tamlin, Telles, Termes Carrero, Tukker, Wagner, Wick.

Følgende tilstedeværende eller repræsenterede medlemmer stemte hverken for eller imod udtalelsen:

Aspinall, Decaillon, Droulin, Flather, Margot, Matteoli, Morales, Tixier, Vassilaras.

*BILAG 2***til Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse****Forkastet ændringsforslag**

Følgende ændringsforslag, som opnåede mindst en fjerdedel af det samlede antal stemmer, blev forkastet under forhandlingerne:

Punkt 2.4.2

Affattes således:

»Lønpolitikken må endvidere bidrage til en forbedring af beskæftigelsessituationen. Den generelle tendens til en kraftigere udnyttelse af virksomhedernes produktionskapacitet bidrager til at begrænse omkostningerne i forbindelse med en nedsættelse af arbejdstiden og lønstigningerne, der især er forhandlet inden for rammerne af de kollektive lønoverenskomster, samt til at bevare EF's konkurrenceevne over for tredjelande og til at forstærke den beskæftigelsesskabende effekt.«

Begrundelse

På baggrund af arbejdsgiverrepræsentanternes modstand på studiegruppemødet i Madrid mod formuleringen af punkt 2.4.2 havde Giacomelli som kompromis foreslået den forelagte ordlyd, som havde tilslutning fra de deltagende arbejdstagerrepræsentanter og fra ordførerens ekspert (ordføreren var momentant fraværende til en pressekonference). Det henstilles, at man vender tilbage til den løsning, der var tilslutning til den 23. maj.

Afstemningsresultat

48 stemmer for, 64 stemmer imod, 4 stemmer hverken for eller imod.

*BILAG 3***til Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse**

Efter afstemningen om udtalelsen, der fandt sted ved navneopråb, afgav Arbejdsgivergruppens nedenstående medlemmer, der havde stemt imod udtalelsen, følgende erklæring:

»De medlemmer af arbejdsgivergruppen, der har stemt imod udtalelsen, ser sig ikke i stand til at stemme for udtalelsen om den økonomiske situation, selv om de i hovedsagen anser den for acceptabel.

De er af den opfattelse, at de i deres godkendelse af tidligere udtalelser allerede har gjort så vidtgående indrømmelser som muligt i spørgsmålet om arbejdstiden og kan ikke erklære sig indforstået med den nye ordlyd i punkt 2.4.2, navnlig med hensyn til langfristede overenskomster.

I øvrigt er det beklageligt, at der i en udtalelse om økonomiske fakta insisteres på at anstille overvejelser, som snarere hører hjemme i en udtalelse om social- og arbejdsmarkedspolitiske spørgsmål.

Gruppen bemærker endvidere, at der i udtalelsen er en modsigelse, idet de henstillinger, der fremføres, betinger øgede lønomkostninger, mens der samtidig henvises til miljø- og beskæftigelsespolitiske problemer, hvis løsning kræver en betydelig finansiell indsats.

Endelig lægges der i udtalelsen for stor vægt på efterspørgselspolitikken, hvilket heller ikke kan accepteres.«

Følgende medlemmer af Arbejdsgivergruppen stemte imod udtalelsen:

Arena, Arets, Bagliano, Bredima Savopoulou, Broicher, Ceyrac, Collas, Corell Ayora, van Dam, Donck, Fresi, Giacomelli, Green, Hancock, Kaaris, Kazazis, Löw, Machado von Tschusi, Mainetti, Meyer-Horn, Muller, Neto da Silva, Noordwal, de Normann, Pardon, Pearson, Pelletier, Perrin-Pelletier, Petersen, Proumens, Ribière, Riera Marsa, Romoli, Schade-Poulsen, Schnieders, Tamlin, Telles, Termes Carrero, Tukker, Wagner, Wick.

Udtalelse om udviklingen i den sociale situation i Fællesskabet i 1988

(89/C 201/05)

Den 22. juni 1989 besluttede Det økonomiske og sociale Udvalg i henhold til forretningsordens artikel 20 at udarbejde en udtalelse om udviklingen i den sociale situation i Fællesskabet i 1988.

Det forberedende arbejde henvistes til sektionen for social-, familie-, uddannelses- og kulturspørgsmål, som udpegede P. Schade-Poulsen til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 11. maj 1989.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 267. plenarforsamling, den 22. juni 1989, uden stemmer imod, mens 3 hverken stemte for eller imod, følgende udtalelse.

Indledning

ØSU har tidligere over for Kommissionen understreget sin overbevisning om, at økonomisk politik og socialpolitik i Fællesskabet bør supplere hinanden.

I løbet af 1988 kom det indre markedes »sociale dimension« på den politiske dagsorden. Som det klart fremgik af topmøderne i Hannover og på Rhodos, trængte begrebet »et socialt Europa« ind over hele det politiske spektrum, og det kommer uden tvivl til at spille en afgørende rolle både forud for og efter 1992.

1. Udviklingstendenser i beskæftigelsen

1.1. I 1988 var den økonomiske vækst i Fællesskabet ca. 3,7%, det bedste resultat siden 1978-1979. Den gennemsnitlige inflation holdt sig på ca. 3,5% (nogle medlemsstater lå betydeligt højere, andre betydeligt lavere), virksomhedernes rentabilitet viste en klar stigning og nåede 3,4%, det generelle lønniveau var fortsat ret stabilt, arbejdskraftens produktivitet steg 2,4%, og de reale lønomkostninger pr. produceret enhed faldt yderligere med næsten 1%.

1.2. Beskæftigelsen steg 1,2% i forhold til 1987, idet der blev skabt 1,6 millioner nye jobs, det bedste resultat siden 1975. Den faktiske beskæftigelsesmængde steg mindre, da 75% af de nye jobs var deltidsjobs.

1.3. Arbejdsløsheden faldt kun 0,3% og er stadig et stort problem i Fællesskabet, idet den berører 16 millioner mennesker eller 11,5% af arbejdsstyrken. Langtidsløsheden steg fortsat og udgør nu over 50% af den samlede ledighed. Ungdomsarbejdsløsheden i Fællesskabet faldt fortsat, men er stadig på over 20%.

1.4. Det er rigtigt, at disse høje arbejdsløshedstal blandt andet afspejler en betydelig vækst i arbejdsstyr-

ken og navnlig, at et stigende antal kvinder søger lønnet beskæftigelse. Men det er værd at bemærke, at kvindernes erhvervsaktivitetskvote i Fællesskabet i 1988 var 64,5%, og dermed klart lavere end i en række industrilande (mest bemærkelsesværdigt: 82,5% i Sverige). Desuden er det sådan, at kvindernes erhvervsaktivitetskvote er langt under gennemsnittet i de medlemsstater, hvor arbejdsløsheden er særlig høj.

1.5. Ændringerne i beskæftigelsen i de forskellige sektorer giver måske et klarere billede af det krav om jobskabelse, som Fællesskabet står overfor. F.eks. er landbruget nu kun i stand til at sørge for 8% af den samlede beskæftigelse i EF. Industrien frigør fortsat arbejdstagere, og de investeringer, der foretages som følge af genskabt rentabilitet, placeres i maskiner og udstyr, rationalisering og produktionsanlæg.

Med Kommissionens ord er det »så at sige udelukkende servicesektoren, der står for den aktuelle forøgelse af nettobeskæftigelsen« (59,4%). Men servicesektoren har ikke alene kunnet skabe, ja end ikke opretholde tilstrækkelig mange jobs til mærkbart at påvirke massearbejdsløsheden.

1.6. Det bliver også stadig klarere selv i nogle af de medlemsstater, hvor man har en relativt høj vækstrate, at ledige stillinger på arbejdsmarkedet ikke altid kan besættes. Det må understreges, at dette paradoksproblem ikke er begrænset til teknisk avancerede fag. F.eks. kan byggeindustrien i nogle lande ikke finde det tilstrækkelige antal faglærte arbejdere.

1.7. ØSU konstaterer, at usikker beskæftigelse i stigende omfang præger visse af samfundets sektorer⁽¹⁾. Svage grupper, særlig blandt kvinderne, de unge, migrantarbejderne, de etniske minoriteter og folk med handicaps, må ofte nøjes med ukvalificerede, lavt betalte jobs, som ikke indebærer synderlig uddannelse og

⁽¹⁾ Se *The Changing Face of Work*, Det Europæiske Institut til Forbedring af Leve- og Arbejdsvilkår, Dublin, 1988 s. 108.

slet ingen karrieremuligheder; diskrimination forværrer undertiden situationen yderligere. ØSU er også særdeles bekymret over, at det ulovlige børnearbejde stadig ikke er udryddet i visse regioner. Desuden forekommer sort arbejde i uformindsket omfang.

1.7.1. ØSU bemærker i denne forbindelse, at Kommissionen har påtaget sig at udarbejde dybtgående undersøgelser af arbejdsmarkedet i Europa og at forelægge en årsrapport om beskæftigelsessituationen og -perspektiverne i Fællesskabet. Denne rapport bør indeholde en klar, sammenlignende analyse af tendenserne i beskæftigelsen og arbejdsløsheden — og kaste lys over den »grå« zone derimellem — af den tiltagende brug af løsarbejde og sort arbejde, og af udbredelsen af usikre arbejdsforhold. I rapporten bør man også undersøge den virkning, som den demografiske situation vil få i medlemsstaterne, idet færre unge mennesker vil træde ind på arbejdsmarkedet i den nærmeste fremtid, mens mange ældre arbejdstagere vil forlade det. Rapporten bør ikke blot behandles af Det Stående Udvalg for Beskæftigelse, men også officielt tilstilles Det økonomiske og sociale Udvalg.

1.8. Den geografisk skæve fordeling af arbejdsløsheden og indkomsterne blev ikke reduceret væsentligt i 1988. I Spanien og Irland omfatter arbejdsløsheden f.eks. 20 % af den erhvervsaktive befolkning mod EF-gennemsnittet på 11,5 %, og der er fortsat regioner, hvor forholdene er lige så grelle eller endda værre. Hvad angår indkomsten, er de fire fattigste lande i Fællesskabet ganske vist begyndt at hale ind på de øvrige, men de har dog stadig kun 65 % af de fire rigeste landes gennemsnitlige bruttonationale produkt (BNP) per capita.

1.9. Som helhed er fattigdommen i Fællesskabet — navnlig fattigdommen i dens »nye former«, som berører langt bredere befolkningslag — ikke blevet bremset. Som for nylig påvist af Kommissionen⁽¹⁾ og kommenteret af ØSU⁽²⁾ har den grundlæggende tendens gennem de seneste ti år været, at et stigende antal mennesker er afhængige af social bistand — uden dog altid at få den. For med den generelle stigning i behovet for social beskyttelse er visse former for social bistand blevet udhulet. Og skønt de sociale udgifter som helhed er steget, vil deres andel af BNP i de fleste medlemsstater uden tvivl fortsat falde⁽³⁾.

1.10. En anden foruroligende tendens er den aftagende respekt for sociale og samfundsmæssige normer og ungdomskriminalitetens tiltagen selv i visse ganske velstillede kredse.

2. EF's socialpolitik i 1988

2.1. Skønt man i 1988 beskæftigede sig mere med begrebet »den sociale dimension«, synes der stadig at være uenighed om, hvad det indebærer. I den forbindelse må det næves, at Kommissionen har bedt ØSU udarbejde en udtalelse om det eventuelle indhold i en EF-pagt om de fundamentale sociale rettigheder. Det resulterede i udtalelsen »Fundamentale arbejdsmarkedsmæssige og sociale rettigheder i EF«⁽⁴⁾, hvori ØSU afviste begrebet »europæisk social-charter« og henstillede, at man anvender de i traktaten foreskrevne instrumenter til via lovgivningen i medlemsstaterne at garantere de fundamentale arbejdsmarkedsmæssige og sociale rettigheder. ØSU afventer Kommissionens reaktion på denne udtalelse, der sammen med tidligere udtalelser⁽⁵⁾ bør kunne bidrage til at fremme det omtalte begreb.

2.2. EF's væsentligste socialpolitiske initiativer i 1988 var en »intern interimrapport«⁽⁶⁾ og et »arbejdsdokument«⁽⁷⁾. (Sidstnævnte opregner ca. 80 forslag og foranstaltninger fra Kommissionen vedrørende »det indre markeds sociale dimension«, hvoraf kun ganske få er vedtaget af Rådet, mens 20 stadig er under behandling i Rådet og 40 endnu under udarbejdelse. Imens nærmer 1992 sig.) Desuden iværksatte Kommissionen et såkaldt »Handlingsprogram til støtte for langtidsledige«. Den sociale dialog (»Val Duchesse«) videreførtes. Kommissionen genoptog — med ØSU's tilslutning — temaet »Arbejdstageres medindflydelse« i forbindelse med »Statut for Det Europæiske Selskab«, foreløbig i form af et memorandum fra Kommissionen⁽⁸⁾.

2.3. Et område, hvor Kommissionen tog konkrete initiativer, var minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen, hvorom der blev forelagt flere direktiver. ØSU støttede kraftigt disse forslag. ØSU godkendte også Kommissionens forslag om ændring af bevisbyrden i ligestillingssager.

⁽¹⁾ Se af 22. december 1988: Forslag til Rådets afgørelse om iværksættelse af et EF-handlingsprogram på mellemlang sigt for økonomisk og social integration af de dårligst stillede befolkningsgrupper.

⁽²⁾ Se ØSU's informationsrapport om fattigdommen af 9. marts 1989.

⁽³⁾ Se af 7. december 1988: Rapport fra Kommissionen. Fremskrivninger af de sociale udgifter og deres finansiering på mellemlang sigt — Fremskrivninger for 1990 — Sammenfattende beretning, s. 6-7.

⁽⁴⁾ ØSU's udtalelse om »Fundamentale sociale og arbejdsmarkedsmæssige rettigheder i EF« (EFT nr. C 126 af 23. 5. 1989, s. 4).

⁽⁵⁾ ØSU's udtalelse og informationsrapport om »Sociale aspekter af det indre marked« (EFT nr. C 356 af 31. 12. 1987).

⁽⁶⁾ Det Sociale Europa: »Det indre markeds sociale dimension. Den internationale arbejdsgruppes interimrapport« (ISBN 92-825-8256-6).

⁽⁷⁾ »Det indre markeds sociale dimension«: Kommissionens arbejdsdokument 14. september 1988.

⁽⁸⁾ ØSU's udtalelse: EFT nr. C 23 af 30. 1. 1989.

2.4. Endelig blev der også noteret fremskridt i forbindelse med reformen og den eventuelle fordobling af strukturfondene, som skal fremme den økonomiske og sociale samhørighed mellem EF's regioner.

3. 1992 og den europæiske »sociale udfordring«

3.01. I 1988 fremhævede Det Europæiske Råd endelig »betydningen af de sociale aspekter af fremskridtene hen imod målsætningen for 1992«, idet det mærkede sig, »at det store indre marked i kraft af fjernelsen af hindringerne for vækst frembyder de bedste muligheder for at fremme beskæftigelsen og øge Fællesskabets generelle velstand til fordel for alle dets borgere«⁽¹⁾.

3.02. Rigtigt gennemført skulle det europæiske indre marked kunne bidrage til at sætte skub i industrien og tjenesteydelsessektoren ved at fjerne hindringer for handel og produktion, sikre omfattende besparelser, intensivere konkurrencen og fremme effektivitet, teknisk innovation og dynamisk omstrukturering. Resultatet skulle gerne blive besparelser på skønsmæssigt 200 000 millioner ECU og bedre rentabilitet for virksomhederne og større valgmuligheder for forbrugere⁽²⁾.

3.03. Samtidig kan de ca. 40 millioner mennesker i medlemsstaterne, der har under halvdelen af gennemsnitsindkomsten per capita at leve af, herunder en del af de ca. 16 millioner arbejdsløse og deres familier, med god grund spørge, hvad 1992 mon vil bringe dem. Vil denne »den største chance« for beskæftigelse og velstand bare »gå dem forbi«? Vil der blive gjort noget for aktivt at fremme, udvikle og ophjælpe nye jobs, eller skal de bare »dukke op«, som de bedst kan? Vil man bevidst sørge for, at de økonomiske og kommercielle udbytte af det indre marked kommer til at påvirke de sociale vilkår i Europa, eller vil det blot få tilfældige og ulige fordelte konsekvenser? Vil forøgelsen af strukturfondenes midler få den ønskede virkning?

3.1. De vigtigste temaer med henblik på 1992 er beskæftigelse, tilpasningsevne, uddannelse og mobilitet.

3.1.1. Sammenlignet med medlemsstaternes nuværende, usammengående forsøg på at bekæmpe massearbejdsløsheden synes 1992 og de dertil knyttede EF-målsætninger at rumme et vist håb. Man venter, at det indre marked vil give anledning til en ekstra økonomisk vækst på 5-7 % (renset for inflation), hvad der skønnes på mellemlang sigt at ville forøge beskæftigelsen i EF

med 1,5-3,9 %, en nettofremskud på 1,8-5 millioner jobs⁽³⁾. (Derimod kan et betydeligt antal jobs komme i fare på kort sigt.)

3.1.2. Den umiddelbare »sociale udfordring«, som Fællesskabet står overfor, går ud på at sikre, at denne forventede vækst både støttes af beskæftigelsesfremmende foranstaltninger og udnyttes til at skabe beskæftigelse, at forbedring af beskæftigelsesniveauet og jobkvaliteten prioriteres, og at en nettoforøgelse af arbejdsmængden og antallet af jobs opnås og fastholdes i stedet for nedskæring, fortrængning eller erstatning af eksisterende jobs.

3.1.3. Problemet illustreres af, at de anstrengelser og ofre, der ligger bag det aktuelle økonomiske genopsving, som har medført det bedste resultat i 10 år, ikke modsvares af væsentlige ændringer i arbejdsløsheden og beskæftigelsen. Der er nu flere folk i arbejde i Europa end nogensinde, men den vækst på 3,5 %, der noteredes i 1988, betød ikke nogen væsentlig reduktion af antallet af europæiske borgere uden job. De nye ekspanderende erhvervssektorer, som f.eks. tjenesteydelsessektoren, synes kun i begrænset omfang at kunne beskæftige ekstra fuldtidsarbejdskraft, især i takt med at den nye informationsteknologi bliver beskæftigelsesmæssigt neutral.

3.1.4. Dette vedvarende »beskæftigelsesunderskud« er årsagen til, at den europæiske »sociale udfordring« i årene forud for og efter 1992 indebærer mere end blot at udnytte væksten til at skabe beskæftigelse og beskæftigelsen til at skabe yderligere vækst. Den europæiske »sociale udfordring« kræver et sæt af målrettede beskæftigelsesfremmende foranstaltninger, som reagerer på og virker sammen med markedets varierende efterspørgsel, uden dog at være en simpel funktion heraf. Med andre ord:

— de fordele, der ligger i markedets fleksibilitet og økonomiske ydeevne må understøttes af smidige arbejdsmetoder og ordentlig uddannelse, som kan bidrage til at maksimere beskæftigelsespotentialet,

— ligeledes bør markedsudsigterne suppleres med handlede beskæftigelsesprogrammer, der fokuserer på samfundsmæssige behov som boligbyggeri, social og samfundsmæssig service, forøgelse af livskvaliteten, beskyttelse og forbedring af miljøet og naturressourcerne, bevarelse og fornyelse af kulturarven osv. - behov, som er af afgørende betydning for den sociale struktur, som ligger bag det europæiske

⁽¹⁾ Det Europæiske Råd i Hannover, 27.-28. juni 1988, »Formandskabets konklusioner«.

⁽²⁾ Jf. »Den europæiske udfordring - 1992«: Udbyttet af et indre marked« (Cecchini-rapporten).

⁽³⁾ Smst.

demokrati, som det frie marked hviler på, og som ingen udenlandske producenter eller konkurrenter nogensinde kan opfylde.

3.1.5. For det første er det en forudsætning for varig økonomisk vækst, der kan bidrage til at forøge beskæftigelseseffekten i industriens investeringer, at der sker en væsentlig forbedring i arbejdskraftsvilkårene på udbudssiden, særlig i form af realistiske lønninger, lavere arbejdsomkostninger pr. enhed og en fleksibel og motiveret arbejdsstyrke, som kan forøge kapitalens produktivitet, forbedre udnyttelsen af produktionsanlæggene og medvirke til en fleksibel tilrettelæggelse af produktionen.

3.1.5.1. Men løntilbageholdenhed og vilje til at udvise fleksibilitet kan hverken påtvinges arbejdsstyrken eller opretholdes i et alle-mod-alle-klima præget af mistro, usikkerhed og frygt for fremtiden. En sådan opfattelse bygger på, at arbejdskraften betragtes som en vare blandt andre i økonomien, og den bidrager hverken til en god tilrettelæggelse af produktionen eller til den sociale samhørighed og stabilitet, som erhvervslivet har behov for. Den røber utilstrækkelig forståelse for, hvilken nytte en virksomhed på længere sigt kan have af den loyalitet, kvalitet, pålidelighed og vilje til fleksibilitet, der udvises af en arbejdsstyrke, som fastholdes ved hjælp af/nyder godt af vedvarende uddannelse, omskoling og andre goder.

3.1.5.2. En socialt mere ansvarlig og økonomisk mere holdbar metode til at søge at opnå en balance mellem de ansattes ønsker og de økonomiske kendsgerninger er den »funktionelle fleksibilitet«. Herved forstås, at man ved hjælp af et godt forhold mellem arbejdsmarkedets parter og via kollektive overenskomster udvikler arbejdstagernes evne til at skifte job inden for en given eller en stærkt foranderlig organisatorisk struktur og forøger arbejdstagernes evne til at tilpasse sig »kvalitative ændringer i efterspørgslen ... dikteret af markedet, af teknologi eller af virksomhedens strategiske valg«⁽¹⁾. Dette kræver både en fremsynet ledelse og en arbejdsstyrke, der er villig til at gøre den uddannelsesmæssige indsats, der er nødvendig for at ændre kvalifikationer eller kvalificere sig på flere felter.

3.1.5.3. Nøje knyttet til den »funktionelle fleksibilitet« og af afgørende betydning for ønsket om at forøge industriinvesteringernes beskæftigelseseffekt er behovet for at maksimere kapitaludstyrets arbejdstimer, så der kan ansættes mere arbejdskraft pr. kapitalenhed⁽²⁾. Dermed opstår det komplekse problem vedrørende arbejdstidens tilrettelæggelse, som let kan vække splid. Det kan kun løses, hvis begge parter giver indrømmelser og viser god vilje. Erfaringen har vist, at det under visse

omstændigheder kan være en løsning at kombinere den reduktion af omkostningerne, der følger af kapitaludstyrets længere arbejdstid, med en reduktion af den individuelle arbejdstid og oprettelse af flere jobs.

Hvis begge parter viser fleksibilitet, kan der muligvis også gennemføres en omlægning af arbejdstiden med det resultat, at de, der ønsker det, lettere kan få deltidsarbejde, og at der udvikles bedre og mere avancerede sociale foranstaltninger, som passer til et moderne samfund.

3.1.5.4. Overalt er der brug for en positiv og konstruktiv holdning, der bygger på en demokratisk (og mindre omkostningsfuld) opfattelse, som indebærer, at partnerskab, ansvarligt samarbejde, information og konsultation sættes i højsædet, at man hellere planlægger for fremtiden end forsvarer fortiden, og at fremskridt søges opnået ved forhandling og konsensus snare end ved diktat. Den mest hensigtsmæssige vej synes at være kollektive forhandlinger mellem arbejdsmarkedets parter på alle aftalte niveauer, suppleret med nationale og europæiske lovgivningsmæssige rammer, som garanterer de fundamentale sociale og faglige rettigheder⁽³⁾.

3.1.5.5. I tilknytning hertil er der behov for at sikre, at eksisterende EF-rettigheder, som i 1992-perspektivet kan bidrage til højere beskæftigelse — særlig arbejdskraftens frie bevægelighed — udnyttes efter hensigten. I hvidbogen om gennemførelsen af det indre marked udtrykte Kommissionen håb om at kunne komme i gang med at harmonisere lærlingeuddannelsen (herunder praktisk uddannelse i virksomhederne), hvorefter der på et senere stadium skulle indføres et EF-certifikat for erhvervsuddannelse. Siden da er der gjort visse fremskridt i den retning, f.eks. med Rådets beslutning af 1. december 1987, som sikrer alle unge, der ønsker det, adgang til to eller flere års erhvervsuddannelse efter den obligatoriske skolegang⁽⁴⁾. I mellemtiden har Kommissionen indledt det nødvendige tekniske arbejde med henblik på at etablere sammenlignelighed mellem kvalifikationer, bistået af Det Europæiske Center for Udvikling af Erhvervsuddannelse (Cedefop), som har udarbejdet fælles »jobbeskrivelser« for EF, der kan benyttes som »referenceramme« i forbindelse med gensidig anerkendelse og udformning af nye uddannelser. Der synes dog stadig at være lang vej tilbage, før man når til enighed om et EF-erhvervsuddannelsescertifikat. Samtidig må der gøres en kraftig indsats for at tilpasse og forbedre skoleuddannelsen som forberedelse til arbejdslivet, for at skabe bedre muligheder for sprogindlæring, særlig for migrantarbejdernes børn og børn tilhørende etniske minoriteter, og endelig for at sikre lige muligheder på arbejdsmarkedet.

3.1.6. Som tidligere nævnt må EF's »beskæftigelsesunderskud« også bekæmpes ved hjælp af et EF-jobpro-

⁽¹⁾ Smst.

⁽²⁾ Økonomisk årsberetning 1988/1989: Med blikket mod 1992 (KOM(88) 591 endelig udg., vol. I), s. 53/54.

⁽³⁾ Se ØSU's udtalelse om »Fundamentale sociale rettigheder i EF«, s. 5-7.

⁽⁴⁾ EFT nr. L 340 af 10. 12. 1987.

gram, der fokuserer på de samfundsmæssige behov og til det yderste udnytter de muligheder for beskæftigelse, der kan ligge i de småvirksomheder, kooperativer, rådgivningscentre, selvhjælpsgrupper og andre socialt orienterede organisationer, håndværk og behandlende organer, der for tiden opstår både i de indre byer og i landdistrikterne. Det kan bedre svare sig at enes om beskæftigelsesintensive investeringer, navnlig på områder, der er af betydning for social samhørighed og velfærd — såsom boligbyggeri, tjenesteydelser, offentlige arbejder, infrastruktur, miljø osv. — end at finansiere massearbejdsløsheden. Det afgørende spørgsmål er, om der er tilstrækkelig politisk vilje i medlemsstaterne til i forbindelse med 1992 at gennemføre et sådant kvalitativt EF-program for investering i beskæftigelse.

Bryssel, den 22. juni 1989.

3.2. Den europæiske »sociale udfordring« rækker videre end til beskæftigelsen; men beskæftigelsen er afgjort et vigtigt element, idet den præger vor dagligdag og berører vore familier og deres fremtid, hvorfor den også har fået førstepladsen i denne udtalelse. Til syvende og sidst drejer den europæiske »sociale udfordring« sig om, hvilken overnational, etisk og demokratisk model vi forestiller os, hvilket forhold vi tilstræber mellem sociale udgifter og forbrug, og hvilken form for »Borgernes Europa« vi ønsker at opbygge. Det økonomiske og sociale Udvalgs budskab lyder »Fremskridt via konsensus«.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

CEDEFOP — DET EUROPÆISKE CENTER FOR UDVIKLING AF ERHVERVSUDDANNELSE

SMÅ OG MELLEMSTORE VIRKSOMHEDER —

åbne muligheder for erhvervsuddannelsen

Den Europæiske Fælles Akt og den udfordring, som gennemførelsen af det indre marked betyder, kræver, at der i det europæiske erhvervsliv gøres en indsats med hensyn til koordinering og samråd mellem arbejdsmarkedets parter, således at man effektivt kan møde den teknologiske innovations og den internationale konkurrences udfordringer. SMV vil komme til at spille en nøglerolle som følge af deres særlige betydning, og uddannelse og dygtiggørelse af erhvervsfolk, ledende teknikere og arbejdstagere inden for SMV må på denne baggrund ses som en strategisk faktor, der muliggør dynamik og fornyelse i erhvervslivet for så vidt angår produktionsprocesser og produkter.

64 s.

Udgives på: dansk, engelsk, fransk, græsk, italiensk, nederlandsk, portugisisk, spansk, tysk.

Katalognummer: HX-AA-87-003-DA-C

Pris i Luxembourg (moms ikke medregnet):

ECU 3 DKR 24 BFR 130

KONTORET FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS OFFICIELLES PUBLIKATIONER
L-2985 Luxembourg

KVALIFIKATION FOR ALLE

Håndbog til planlægning af nye uddannelses- og beskæftigelsesprojekter for arbejdsløse unge i EF

Virkeliggørelsen af målsætningen om kvalifikation for alle kræver mangfoldige politiske initiativer på alle beslutningsniveauer, således at især de dårligt stillede unge får en chance i arbejds- og voksenlivet.

Denne håndbog er det vigtigste resultat af et CEDEFOP-projekt »Uddannelse af unge til nye former for beskæftigelse«, som er gennemført i årene 1983 til 1986. Målet med dette projekt har været at undersøge, om dårligt stillede unge kunne hjælpes specielt gennem nye former for uddannelses- og beskæftigelsesinitiativer, samt hvilke erfaringer fra disse initiativer der kunne overføres til erhvervsuddannelsernes regulære system.

Håndbogen er tænkt som en hjælp for politiske beslutningstagere og organisatorer til planlægning, organisation og gennemførelse af projekter.

Del A indeholder generelle råd om udvikling af sådanne projekter.

Håndbogens del B er koncentreret om en beskrivelse og analyse af eksisterende nyskabelser inden for uddannelse og beskæftigelse af unge.

Del C indeholder forslag om retningslinjer for planlægning og gennemførelse af uddannelses- og beskæftigelsesprojekter.

I bilaget findes en oversigt over enkelte eksemplariske projekter inden for EF samt oplysning om institutioner, projekter og kontakadresser.

152 s.

Udgives på: engelsk, fransk, spansk, tysk, dansk, italiensk, nederlandsk (uden bilag).

Katalognummer: HX-47-86-010-DA-C ISBN: 92-825-8258-2

Pris i Luxembourg (moms ikke medregnet):

ECU 4 DKR 32

KONTORET FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS OFFICIELLE PUBLIKATIONER
L-2985 Luxembourg

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

LANDBRUGETS STILLING I FÆLLESSKABET — RAPPORT 1987

Denne rapport er den 13. offentliggjorte udgave af Årsrapporten om Landbrugets stilling i Fællesskabet. Den indeholder analyser og statistiske oplysninger vedrørende generelle forhold (de økonomiske forhold, verdensmarkedet), produktionsfaktorer, strukturer og situationen på de forskellige markeder for landbrugsprodukter, hindringer for det fælles marked for landbrugsprodukter, forbrugernes og producenternes stilling, samt finansielle aspekter. Den berører ligeledes udsigterne i almindelighed samt markedsudsigterne for de enkelte landbrugsprodukter.

424 s., 9 diagrammer.

Udgives på: dansk, engelsk, fransk, græsk, italiensk, nederlandsk, portugisisk, spansk, tysk.

Katalognummer: CB-49-87-761-DA-C ISBN: 92-825-7681-7

Pris i Luxembourg (moms ikke medregnet):

ECU 25,5 BFR 1 100 DKR 204

KONTORET FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS OFFICIELLE PUBLIKATIONER
L-2985 Luxembourg